

„Danskere”

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af

Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskere” udgaa Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00. Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

Advertising rates made known upon application.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere”s Kontor.

Naar Læsere henvender sig til Folk, som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Interesserede Lutheranere her i Landet har givet tilstrækkelige Penge til, at det lutherske Ugeblad „American Lutheran Survey” kan sendes frit til alle Præster, som tilhører Kirkesamfund, der staar i Forbindelse med National Lutheran Council. Og det er ikke Meningen at slaa sig til Ro dermed. Hensigten er at samle saa mange Penge, at „Survey” kan blive sendt frit til hver eneste luthersk Præst her i Landet. Prisen for Bladet er \$3.00 om Aaret.

Præstekalds Opsigelser. Vi meddeler følgende efter „Dannevirke”: Past. E. Winther har op sagt sin Gerning som Præst for Menigheden i Bridgeport, Conn. — Past. N. C. Nielsen har op sagt sin Gerning i Kenmare, N. Dak., og vil gaa paa engelsk Skole i Vinter. — Past. Chr. Andersen, Calif., agter i Oktober at tiltræde Hjemrejsen til Sønderjylland for at optage en Virksomhed der. — Videre meddeles i nævnte Blad, at Past. A. Bobjerg til 1. Nov. vil blive knyttet til Atterdag College som Lærer.

Missionsudsendinge. Am. Luth. Survey meddeler, at Dr. og Mrs. C. H. Nielsen er de første Missionærer, som The United Lutheran Church in Am. har antaget og udsender. Dr. Nielsen tilhører sig frivilligt at gaa til Afrika lige før Krigen, men han kunde ikke blive udsendt, saa længe Krigen varede, hvorfor han gik i Tjenesten og fik Ansættelse med Kaptajns Rang i Medical Corps. Han gjorde Tjeneste som Doktor i Ft. Riley og Camp Funston et Aar og var kommen saa langt paa Vej til Europa som til Pennsylvania, da Vaabenstilstanden blev erklæret. Dr. Nielsen er Broder til Missionær J. P. Nielsen i Japan og Past. N. P. Nielsen i Plainview, Nebr. Sine forberedende Kundskaber fik han paa Dana College. Mrs. Nielsen er graduert Sygeplejerske.

Danske Præsters Uddannelse i Engelsk. Idet Past. R. R. Vestergaard i „K. og St.” skriver om den Sag, siger han: „At Præster efter deres danske Uddannelse søger til engelsk-amerikanske Skoler for deres videre Uddannelses Skyld er jo naturligt og anbefalelsværdigt. Men om de just skulde søge de teologiske Seminarier maa anses for tvivlsomt. Der hviler over disse Anstalter — vistnok over alt i Verden — den Skæbne, at de udruger Snæversyn og er for lidt i Berøring med den almenn menneskelige Aandsdannelse. Det er derfor et Spørgsmaal, om det ikke var bedre, at man søgte de store Universiteter for sin

videre Uddannelses Skyld. Den engelsk-amerikanske Lutherdom er desuden ikke meget konfessionel luthersk, men stærkt reformert paavirket. Der findes engelsk-lutherske Menigheder, hvor Sakramenterne spiller en underordnet Rolle. Dette falder jo ikke ganske sammen med den danske Opfattelse af det lutherske.”

„Den danske Kirke”s Støtte fra Danmark. Idet Pastor R. R. Vestergaard i „Kors og Stjerne” for 15. Aug. beretter om Udalgetts Sommermøde i „Grundtvigs Hus” den 25. Juni, meddeler han: „Ved Imødekommenhed fra Kirkeministerens Side og fra Finansudvalget fik vi vor Bevilling paa Finansloven forhøjet med 2000 Kroner. Dette satte os i Stand til at fordoble vort Bidrag saavel til Skolen i Des Moines som til Højskolerne. Præsteskolen fik 2,000 Kroner og hver af de fire Højskoler 500 Kr., tilsammen ialt 4,000 Kr. Desuden fordeltes 2,000 Kr. til andre Formaal, deriblandt Understøttelse til Enker efter afdøde dansk-amerikanske Præster.”

Mærkelig Post. I Lørdags fik Danskere et Brev, som det aldrig har faaet Mage til. Det var U. S. Postvæsen, der sendte os et halvbrændt Brev fra vor Danmarks-Korrespondent Edward Spore med følgende Oplysning: „Medfølgende Post blev uundgaaelig skadet af Brand paa en Aeroplan, der var bestemt til at afgaa fra Cleveland, Ohio, Kl. 9:30 Formiddags den 15. Sept., 1919.”

Korrespondansen, der er dateret 19. August, meddeler om „Dyrtriden” og begynder: „Paa Grundlag af de Indberetninger om Detailpriser, som det statistiske Departement siden Dec. 1914 har modtaget fra Prisreguleringskommissionerne i København og Provinsbyerne er der foretaget Beregninger over Pristigningens Virkning paa Udgifterne i et Husholdningsbudget i Juli Maaned 1919.” men for øvrigt er Brevet saa brændskadt, at en hel Del af Indholdet gaet tabt. Men det interessante er, at Uncle Sam's Postvæsen har vist sig omhyggelig nok til at sende os Stumperne.

Den apostoliske Trosbekendelse og det Ny Testamente.

Sidst meddelte vi et lille Uddrag af Past. N. P. Halds Afhandling om „Troens Ord og det nye Testamente” i „Kr. Sml.” Nr. 37. Nu har vi modtaget Nr. 38, hvori Slutningen af samme Afhandling forekommer. Det mest paafaldende Udtryk, Past. Hald bruger om det nye Testamente i Forhold til Beken delsen, er dette: „Den er Lysets Ord, men ikke Livets Ord. Og det nye Testamente er i særlig Forstand Lysets Ord til dem, der allerede har modtaget Livets Ord og dermed Livet selv. Troens Ord er Livets Ord, hverved vi faar og har Livet i Gud.”

Den apostoliske Trosbekendelse — som Past. H. kalder „Troens Ord” — gives dermed første Plads og det nye Testamente anden Plads. Naa, det er jo langt fra noget Nyt; det er den gamle grundtvigske Anskuelse, og for saa vidt var det ikke værd at skænke megen Opmærksomhed. Men naar Anskuelsen gentages og søges bevist og gjort gældende i vor Tid og blandt vort Kirkefolk her i Amerika, saa mener vi, at vi bør hjælpe vore Læsere til at orientere sig i Forhold dertil.

Thi, om end mange af de ældre er orienterede i saa Henseende, saa er det tvivlsomt, om de yngre er det.

Det sidste, vi i Nr. 38 anførte af Past. Hald, var disse Ord: „Og dette Livsord (Trosbekendelsen), er ikke Udtog af Testamentet hist og her, men var før Testamentet, hvilket man ser deraf, at der findes Hentydninger til Troens Ord i Testamentet og

det i alle 27 Skrifter, ikke til enkelte Led af Troensordet, men til denne Bekendelse som et samlet Hele.”

Denne Paastand, at der i alle det nye Testaments 27 Skrifter findes Hentydninger til Trosbekendelsen som et formulært Hele, søger Pastor Hald saa at bevise. Vi skal anføre en Del af hans Forsøg i saa Henseende:

„Matthæus vil fremstille Kristus, Messias for sine gode kristne Læsere; og der har vi netop en Hentydning til Troens Ord, der er betegnende i saa Henseende; det er Peders Bekendelse: Du er Kristus, den levende Guds Søn” (Matth. 16, 16). Det er Troensordet i Svøb, kan vi sige.”

„I Joh. 17, Jesu ypperstepræstelige Bøn, er der flere Hentydninger til Troens Ord; jeg vil pege paa den i V. 8, hvor der igen er Tale om Faderens Ord, som Jesus har givet Disciplene, og som de er kommen til Troen ved, og saa den i V. 20: Men jeg beder ikke alene for disse, men ogsaa for dem, som ved deres Ord tro paa mig. Hvad er „deres Ord”, altsaa Apostlenes Ord, som Mennesker kom til Troen ved? var det et Ord, som de selv forfattede, som man mener i den romerske Kirke? Havde de en saadan Myndighed, at de kunde fastsætte Salighedens Vilkaar, eller var det ikke Herrens eget Ord, ja den treenige Guds Ord, de forkyndte?”

„I Kap. 5, 20 (Ap. G.) fortælles der om Engelen, der løslader de fangne Apostle og byder dem at træde frem i Helligdommen og tale alle disse „Livets Ord”, og i 16, 32 fortælles der, at Paulus og Silas talte „Herrens Ord” til Fangevogteren og alle hans; Livets Ord og Herrens Ord er uden Tvivl Troens Ord, som de forkyndte.”

Endnu et Eksempel: „I Iste Thesalonikerbrev kommer der Udtryk om Troensordet som „vort Evangelium”, „Guds Evangelium” (3 Gange) „Guds Ord”, „Kristi Evangelium” og „Troens Panser”.

Det faar være nok som Prøver paa Past. Halds Forsøg paa at bevise, at der findes Hentydninger til et formulært „Troensord”, hvorved vi faar og har Livet i Gud.” Hele Resten ligner disse.

Det under os, at slige „Beviser” kan tilfredsstille selv den, der leverer dem, end sige, at han kan mene eller haabe, at de skulde gælde for andre! De giver til Hobeindtryk af, at det ikke gælder om at finde Sandheden, men kun om at støtte en gang frem sat yndet Paastand.

Vi skal blot minde om, at vor Trosbekendelse efter baade sin Form og Indhold er et Ord fra det troende Menneske til Gud, altsaa et Ord, der forudsætter et Ord fra Gud til os.

Det hedder jo: „Jeg tror” osv. (paa Latin: „Credo”). Selve Bekendelsen kaldtes i den gamle Kristenhed ofte just „Credo” efter det første Ord i Bekendelsen.

Og just det Ord, Past. Hald anfører, Ap. G. 5, 20: „Gaar hen og træder frem og taler i Helligdommen alle disse Livets Ord for Folket!” peger netop paa det Ord, som er gaet forud for Bekendelsen, nemlig den apostoliske Forkyndelse.

Jesus havde jo sagt til sine Disciple: „Gaar ud i al Verden og prædiker Evangeliet for al Skabningen! Den, som tror og bliver døbt, skal blive frelst, men den, som ikke tror, skal blive fordømt.”

Heraf fremgaar det da klart, at Apostlene blev givet Myndighed og Aands gave til at forkynde et Ord, der havde Evne til at vække Tro og dermed Bekendelse af Tro. Og det havde en saadan Myndighed, at de, som ikke troede det, var Fordømmelsen vis.

Og Apostelen Peter nævner „Guds levende og blivende Ord” som „det Ord, som er forkyndt eder ved Evangeliet” (1. Ptr. 1, 23 og 25).

Og det er jo den ligefremme historiske Gang, at Apostlene, som Herren selv havde udvalgt, forberedt og udgydt sin Aand

over, gik ud alle Vegne og forkyndte det glade Budskab om Frelsen i Kristus, og de, som tog imod det i Tro, blev bekendende Kristne. Men Bekendelsen kunde da ikke lægges nogen i Munden, før han havde hørt om og faaet Kundskab om den treenige Gud! „Hvorledes skulde de nu paakalde den, paa hvem de ikke have troet! og hvorledes skulde de tro den, som de ikke have hørt? og hvorledes skulde de høre, uden der er nogen, som prædiker?” (Rom. 10, 14).

Hvad der er ældst — det nye Testamente i Skrift eller Trosbekendelsen, det er et Spørgsmaal, som selv de dygtigste Forskere ikke har formaaet at sige os, saa vi faar lade det staa hen som ubesvaret. Men efter sit Indhold er det nye Testaments Ord det, der skaber Tro og Liv, fordi det er Indholdet af den apostoliske Forkyndelse; det er den Form, hvori Kristi og hans Apostles Ord er kommen til os og vil bevares gennem alle Tider. Det er det, hvoraf den Forkyndelse opses, der vækker Liv — paa samme Tid, som det ogsaa kan kaldes „Lysets Ord”.

Men den apostoliske Trosbekendelse agter og elsker vi som et Ord, der saare skönt og sammenfattet udtrykker, hvem der er Genstand for vor Tro, og svarer nøje til den Forkyndelse, der gennem Guds Profeter og Apostle har lydt og lyder i Verden i Tale og Skrift.

Skolekassen. Man har spurgt mig, om der ikke i Aar omsendes Lister som

førrige Aar, Jo, de skal nok snart komme. Naar de ikke endnu er udsendt, da gives der Grunde derfor, som man ikke altid selv er Herre over.

Ved at se over Bidragene fra i Fjor opdager man med Glæde, at der er mange Menigheder, som naaede alt, hvad de var ilignede — og nogle ikke saa faa, som naaede den Sum, som var angivet af Lignings-Komiteen. Det er opmuntrende at vide, at man har gjort sin Del. Nogle har ydet en Del og andre intet. Det er jo ikke sagt, at det er muligt for enhver Menighed — eller rettere for de Mænd, som staar i Arbejdet — at faa den nævnte Sum — vist nok de fleste Steder, fordi man ikke holder Samfundets Blade. For at bøde lidt herpaa vil der blive uddelt eller sendt til alle Præster, som modtager Listerne, nogle smaa Blade med nogle faa Oplysninger og Opfordringer til at gøre sin Del. Jeg har tænkt mig, at hvis disse Opraab blev uddelt f. Eks. Søndagen for Listerne cirkulerede — muligvis det kan hjælpe en Del.

Budgettet for Aaret er sat til \$11,000. Det er vist for lavt sat, Udgifterne i Fjor var ifølge Aarsberetningen \$10,757.77. Vi har i Aar tillige Pastor Theo. Hansens Skolehjælp at udrede. Otto Hansen siger, vi har Assurance-Udgifter o. s. v. i Aar, som ikke er saa smaa.

Derfor: alle hjælpe, ingen svige — Enighed gør stærk. H. W. Bondo.

Oktoberofferet.

Foreningsmødet i Minneapolis, Minn., 1896 vil gaa ned i Historien, hvad dansk-luthersk Kirkeliv angaar, som et uforglemmeligt Minde. Foreningen i Minneapolis var ikke et Menneskeværk, men Aandens Værk.

Vort Emblem: „Herrens Ord bliver evindeligt” (1. Peter Kap. 1, 25), var for os ikke et tomt Ord, men et Kraftord. Disse fire Ord var for os et levende Udtryk først og fremmest for hele Aabenbaringen: de profetiske og apostoliske Skrifter saa vel som for Kirkens Bekendelsesskrifter.

Vor Organisation i den nye Form: „Den forenede danske ev. luth. Kirke i Amerika”, var altsaa egentlig ikke noget nyt eller rodløst; men kun et Skud paa Kristendommens Træ med baade en skjult og en aabenbar Forbindelse med Herrens sande Kirke i Verden: Værkstedet for Helligaanden.

Helligaanden er Historiens, Traditionens, Forklaringens og Helliggørelsens Aand. Helligaanden er Genfødselsens, Retfærdiggørelsens, Vækkelsens, Omvendelsens, Helliggørelsens og „de hellige Samfund”s Aand. Helligaanden er Udviklings og Fremstødets Aand. Altid tilskynder han til Bøn, Forbøn, Kærlighed til Brødre og alle Mennesker, samt til Vidnesbyrd, Offervillighed, Ydmyghed, Lydighed og Gudhævnighed m. m. Guds Folks sunde Vækst i Troens og den gode Lærdoms Ord i Forbindelse med Missionen: Hjemmissionen, Jødemissionen og Hedningemissionen er hans Verdensprogram.

Lovet være Herrens Navn! Disse mangeartede Toner, som jeg her har antydnet, det er „Tonerne fra Himlen, der aldrig forstummer.”

Vel er det en sørgelig Sandhed, at mange af de ovennævnte Toner forstummede mer eller mindre, baade paa Præstelaer, i Menigheder og Kirkesamfund; men det havde da ogsaa til Følge: „Døden i Gryden.”

Imidlertid, Gud alene Æren! drister jeg mig til at udtale: de ovenfor antydede Toner — „tydelige Toner” — det er Tonerne, der har lydt og lyder i Den forenede danske Kirke, i mange Hjem, paa vore Skoler, i Menighederne og i vore Missionsvirksomheder; derfor har Herren sat Kraftudfoldelsens Stempel, baade paa vort kirkelige, kristelige og missionsnerende Arbejde.

Brødre og Søstre, Præster og Menigheder! fremad har det gaet og fremad gaar det, baade hjemme og ude med Menighedsopgaver saa vel som med Samfundsopgaver. Paulus skriver til en af Menighederne: „Mine Børn! udvider ogsaa I eders Hjerter!” Vort 23. Aarsmøde var et skönt Vidnesbyrd om et udvidet Hjerte, baade med Hensyn til andre lutherske Samfund, vore Missionsopgaver og vor velsignede og betydningsfulde Skolesag.

Embedsbrødre og Menigheder! Herren kalder os til Daad, til Arbejde, medens det er Dag; Natten kommer, da ingen kan arbejde.

O Venner! lad os tjene Herren med Glæde og ikke med Knur og Klage. Lad os alle bringe Herren et stort Takoffer til alle vore Opgaver, ogsaa fordi den frygtelige Verdenskrig er endt.

Lad endelig Oktoberofferet blive et „rundhaandet” Indremissionsoffer; thi vi har taget to nye Missionsvirksomheder op, en i Chicago, Ill., og en i Winnipeg, Canada.

I broderlig Ærbøddighed. G. B. Christiansen.

P. S. Venner! om I ingen Anledning har til at lægge en Offergave paa Herrens Alter, da send en Gave til vor Samfunds Indremission til Samfundets Kasserer Mr. Otto Hansen, Blair, Nebr. G. B. C.

Bibelskole.

Det kan vel være en Snes Aar, siden jeg talte og skrev lidt om Bibelskole. Men den Gang blev den ikke Nu, om alt gaar vel, tænker Præsterne C. C. Kloth, M. Matthiesen og undertegnede at begynde en saadan Skole i Elk Horn. Den aabnes med et Møde paa Skolen Søndagen den 4. Januar og varer seks Uger.

Hvad mener der saa med en saadan Skole? Studere Bibelen? Aa ja, men endnu mere at leve sig ind i dens Ord og Aand, saa Evighedslivet maa komme i Grøde og udfolde sig midt i den Tilmelighedens Verden, der „for-gaar med dens Lyst.”

Hvem mener vi, der har Brug for en saadan Skole? Vi tænker paa unge Mennesker, hvis Drømme om Livet er i Færd med at blive til Længsler og disse maa-ske til Bøn og en Prøven i Retning af Virkeliggørelse, men manglende Fodfæste gør, at det saa ofte blot bliver en famlende Vaklen, der saa let kan ende med at give op.

Vi tænker paa Søndagsskolelærere og Lærere, som ofte har saa svært ved at faa levende Indhold og Sammenhæng i, hvad de vil fortælle de smaa.

Saa er der Mænd og Kvinder midt i Livets Kamp og Slid. Hvor trænger de til en Smule Ferie med Stillehed og lidt Fred i deres forjagede Verden.

De ældre „retired,” som er færdige med Jaget, har slaaet sig til Ro tænksom paa Livet, der svandt, og Evigheden, der kommer. Aa ja, men Tankerne kan ofte blive tunge nok, baade naar de ser tilbage og frem.

De trænger til en stærk Arm til at støtte dem det sidste Stykke af Vejen, og en evig Arm, der ikke slipper ved Graven, for de skal jo længere.

Der er Mennesker, som særlig føler Trang til at vidne for andre om det Liv, som Gud af Naade for Kristi Skyld lader strømme med Fred i deres egne Hjerter. Men disse har man ofte hørt klage over, at deres lille Forraad saa alt for hurtigt — om ikke bliver opbrugt — saa dog maa gentages og gentages, saa der er Fare for, at det vil smaa gammelt baade for dem selv og for andre. Disse trænger til at faa Feltet udvidet baade i Guds Ord og ud derfra i deres egne Hjerter. Kirken trænger altid til saadanne Vidner.

Ja, der er nok, som kan have Brug for en saadan Skole. Maatte Herren danne os saa, at hans gode Aand bliver den drivende Magt i den.

Hvad de Fag, der særlig henhører til Bibelskolen, angaar, da har vi foreløbig tænkt os det saaledes: C. C. Kloth: 1. Mosebog og Barmhjertighedsgerninger i Kirkens Historie. M. Matthiesen: De førte Aarhundredes Kirkehistorie gaaende ud fra Apostlenes Gerninger, og saa Katekismus med lidt dogmatisk Oversigt. Kr. Anker: Davids Salmer, nogle Breve i ny Testamente, Vækkelser i Kirkens Historie samt Missionshistorie.

Saa tænker vi ogsaa paa Indøvelse i Salmesang og Oplæsning af god Litteratur.

Imellem disse Timer vil der blive Undervisning i almindelige Skolefag — kan gerne være, at nogle af de ældre ogsaa kan have Lyst til at lære lidt Engelsk. — Men Hovedsagen bliver Bibel-timerne og hvad dertil hører og saa det Samliv paa kristelig Grund mellem dem, der kommer paa Skolen. Det Samliv, der er saa lidt af, men trænges saa haardt, fordi det kan sætte saa meget i Grøde og bære saa meget, naar det faar Lov til at udfolde sig.

„Mon der kommer nogle gamle paa Skolen?” er der spurgt. Ja, der er Mennesker paa baade 60 og 70 Aar, som har talt om at komme. Der er Folk, som har været paa Skolen for over 30 Aar siden, som kommer igen, saa gamle Venner vil mødes.

Kr. Anker.